

U OVOM BROJU:

NAJJEFTINJI NA JADRANU!
KVALITETNIJA PROPAGANDA
TRAJEKTNA SLUŽBA
KAKO SMO POBJEDILI MORE?
ČAKULE
VODILO SE RACUNA O INTERESU POTROŠAČA
BROJKOMANIJA ILI ANOMALIJA
NI VOZAČI NISU UVJEK KRIVI
TRLAJA GOVORI O PRVENSTVU EVROPE

Šibenski lisi

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD XIV — BROJ 678 — CIJENA 40 DINARA

LIST IZLAZI SRIJEDOM

SIBENIK, 15. RUJNA 1965. GODINE

Još čitavo jedno ljeto

Djeca su uvijek među prvima koji znaju iskoristiti svaki sunčani dan. Oni su u neku ruku barometar vremena. Jednu grupu malisana zatekli smo proteklih dana prilično rano na Šubićevu. I mada n'je bilo baš tolo, oni su potpuno uživali na svježem zraku i suncu, koje se t k probijalo među borove svojim srebrastim zrakama, razbijajući svježu morandru šume. Šumskoj cvijeću se može još uvijek naći i ono je zaokupilo svu pažnju djece na odmoru. Dok su njihove »starije kolege već u školskoj klupi, ovi, samo nešto mladi, imaju vremena još čitavo jedno ljeto.

Stambena izgradnja u Šibeniku

370 NOVIH STANOVA

Prije šest godina na teritoriju Šibenika započela je intenzivnija stambena izgradnja. Od 1959. godine novimo svake godine blizu 250 porodica useljava u nove objekte koji se podižu u novim gradskim rejonima Baldekin, Križ, Mažur'ea, Rokić i Buale. Takva djelatnost i da je nastavlja. Sredstvima Fonda za stambenu izgradnju i radnih organizacija, te kreditima kojima se koriste radnici i službenici svake godine niču nova zdanja. I u ovoj godini očekuje se dovršenje nekoliko višekatnica i stambenih kuća u individualnoj izgradnji.

Na osnovu dobivenih informacija u Komunalnom odjelu Šibenske općine, u prvih šest mjeseci ove godine potpuno su izgrađena četiri objekta, u koje je useljeno 58 porodica. Zaјedno sa još pet objekata, čiji se završetak predviđa do kraja godine, ključeve novih stanova primit će 212 porodica. Ako se ovom broju doda još stotinu stanova u individualnoj stambenoj izgradnji, onda će stambeni fond Šibenika u ovoj godini biti povećan za još 370 novih stanova. Upravo ovih dana dovršeni su radovi na prvoj etapi objekta na prostoru bivše »Kožare«, jednoga od najvećih na području grada. Na Baldekinu se u završnoj fazi nalaze radovi na devetorakatnici koju investira tvornica lakih metala »Boris Kidrić«. U tom objektu nalazit će se 40 modernih stanova. U predjelu Buale investitor i izvođač rada »Izgradnja« podiže šest petekatnica namijenjenih tržištu. Očekuje se da će do kraja ove godine biti useljena tri objekta s ukupno 76 stanova.

NOVO NASELJE NA BUALAMA

Između Rokića i Mažurice nice novo stambeno naselje. Pod krovom se nalazi šest petekatnica sa po 26 dvosobnih stanova. Istovremeno s tim radovima upravo su započeli zemljani radovi na još tri slična objekta. Kad svih devet zgrada budu dovršene, u njima će stanovati 235 obitelji ili blizu 800 stanovnika. Računa se da

će svi ti objekti biti dovršeni u slijedećoj godini.

U 1966. GODINI 502 STANA U IZGRADNJI

Slijedeća godina postići će red po intenzitetu stambene djelatnosti. U izgradnji će se nalaziti čak 502 stana ili 12 većih stambenih objekata. Osim šest zdanja na Bualama s ukupno 156 stanova, na sadašnjem prostoru, gdje se nalaze barake poduzeća »Asfalte«, podiće će se tri 12-katna objekta sa 216 stanova. U toku su pripremljeni radovi na izradi projekta, koji su povjereni poduzeću »Plan«. Nadalje, iza »Kožare« u gradnji je dvokatna zgrada sa 30 stanova, a u blizini željezničke stanice četvorokatni objekt sa 40 stanova. Taj objekt investira Poduzeće za ceste. Na dijelu Bosanske ulice podiće će se deseterokatni objekt sa 60 stanova, a kao investitor se pojavi Vojno građevinska direkcija. Sada će se i tome konačno stati na kraj. (jj)

„Labudi pjeo“ Martinskog

Cudljivo, pravo jesensko vrijeme kao da posljednjih dvadesetak dana ne da »odoška« ni onim ostacima ljeta koji su još imali »pravo« da se i kalendarski pojave. Turisti su se odjednom pokupili. Opustjeli su kamponi, plaže, ljetovališta, a sam grad je dobio pečat tipično svoj, kakav se na njegovim ulicama može osjetiti u toku dugačkih deset mjeseci »izvan sezone«.

Pa ipak nije sve definitivno završilo. Pojavio se, nekako stidljivo, još jedan »vakl ljeta, ali nekako više kao intermezzo, kao jedan od posljednjih bijeskovih toplih sunčanih dana. Ljudi se naprosto nisu dati, i grad, njegove ulice i pristaniste ponovo su ozivjeli. Na plaže su se vratili kupaci, a neki su tek sada došli čak sa dalekog sjevera, da dožive bar iluziju ljeta.

Na Martinskog su se ponovo počeli redati automobili, u jednom od posljednjih naleta na ovu stranu. Bio je to kao neki »labudi pjeve. Martinskog za sva vremena. Jer, ona neće više nikada doživjeti ono što smo na njoj gledali do sada. Onih nekoliko toplih dana bilo nam je draga da vidimo da opet dolazi više automobila nego što ih odlazi. Istina, kolona nije više ni izdaleka onako dugačka, završava je upravo kod staze koja vodi u auto-kamp, ali i to je bilo dosta.

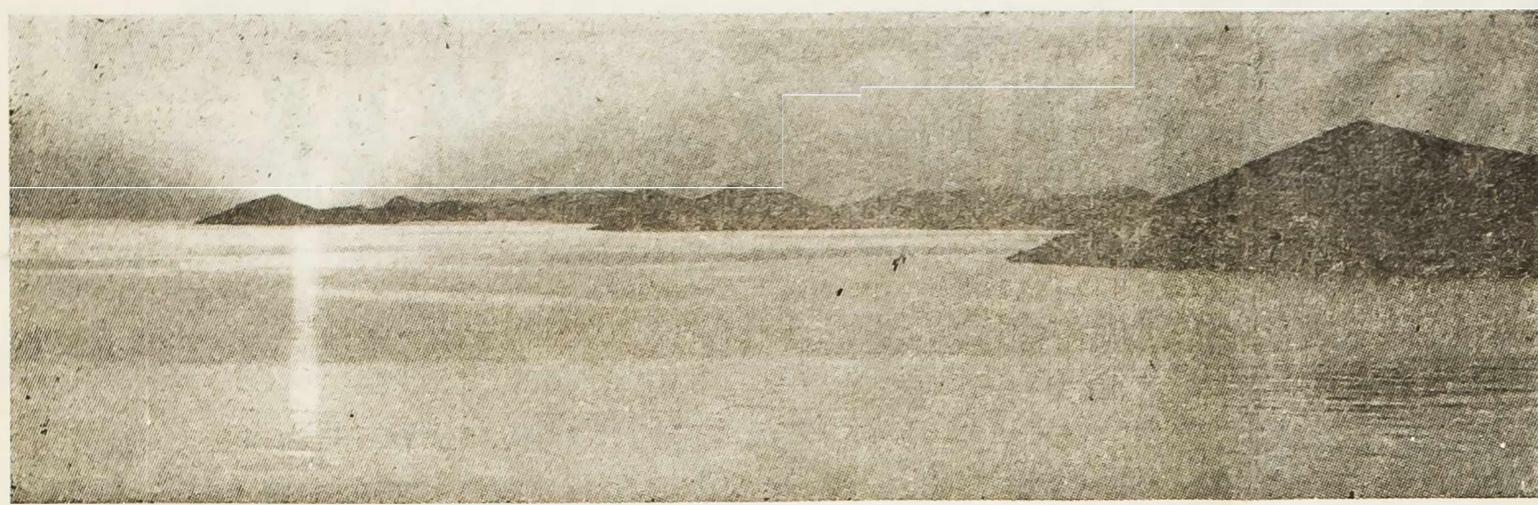
KAKAV POSTUPAK

Prije dva dana u našemu remnimomu turističkom objektu, restoranu esperantističkog kampa u Primoštenu, doživio sam neugodnost i postupak kakav se zaista ne može tolerirati. Evo o čemu se radi.

Bilo je četiri sata poslije pođne kad sam od konobara za tražio da mi kaže što ima za jelo. Nabrojao je 3-4 gotova jela, a zatim jela po narudžbi. Izabrao sam čevapčići i zaželio da budu dobro pečeni. Nisam čekao više od osam minuta. Gotovo me iznenadilo što je jelo, na koje se obično duže čeka, tako brzo gotovo. No, to nije bilo moje jedino iznenadenje. Čevapčići su imali veoma čudan izgled i ukus. Napro-

sto zato što to uopće nisu bili čevapčići nego nešto napravljeno u obliku čevapčića, ali od mesa za-faširane šnicle! Tko pozna ove vrsti jela, veoma će ih lako razlikovati. Zvao sam konobara i rekao mu da to nisu čevapčići. »Kako mislite?« — rekao je on. Objasnio sam mu i zatražio da mi umjesto toga donese šniclu na žaru. Odnio je jelo, ali se ubrzno vratio nastojeći me uvjeriti kako je neosnovano ono što tvrdim, a što je na prvi pogled bilo sasvim očito. Još mi je rekao da ne mogu dobiti drugo jelo koje sam tražio, iako sam imao pra-

NAJJEFTINIJI NA JADRANU

Postizanje punog efekta sa sredstvima koja budu osigurana (a sigurno je da neće biti obilna), uz istovremeno i konačno otklanjanje svake improvizacije, nije nimalo jednostavan posao. Tražit će se maksimalnu angažiranost, strpljiv i metodičan rad. Pri tome analiza turističke sezone, koja će biti završena do 10. listopada, treba da bude polazna tačka u otklanjanju svih nedostataka i natruha kojima je naš turizam do sada bio prožet.

Toga je bio svjestan i ovaj skup, za kojeg se može kazati da je nekoliko ključnih problema razmrtio sa svom ozbiljnosti i zainteresiranosti, a vjerujemo da će njegovi učesnici učiniti sve da ga sproveđu i u djelu.

CIJENA TURISTIČKE USLUGE

Osjetljivo pitanje bilo je kako formirati cijene pojedinim uslugama u novoj sezoni, a osobito cijene u kućnoj radinosti. Ugostiteljsko poduzeće »Rivijera« već je donijelo svoje cijene, i tu nema problema. Ono se ove godine postavilo na sasvim druge osnove i vjeruje se da će u sljedećoj sezoni poslovanje uspiješno. Bilo je doknele dileme u pogledu cijena u kućnoj radinosti za pojedine kategorije. Da li ostati u okviru preporuke koje je dalo Predsjedništvo Turističkog saveza ili ih još više modificirati? Da li ići na još veće povišenje cijena sobama prve kategorije ili ostati u okviru prijedloga? Veće povećanje traženo je radi jačeg stimuliranja domaćinstava u uvođenju komfora i radi poskupljenja drugih usluga. To je izraz stanja kapaciteta kućne radinosti, ali i tendencije gostiju, one velike većine koju čini domaći turistički potrošač, a velikim dijelom i strani. Jedno mišljenje je divergiralo u pravcu da se mora ići na poboljšanje kvalitete smještaja u kućnoj radinosti i bolje sti muliranje, da ne valja ići dalje politikom niskih cijena, što je neperspektivno i ne obećaje kvalitetan porast, a niti je stvarna naknada vrijednosti domaćinstva. Drugo mišljenje je vodilo računa o činjenici da su gro gostiju — domaći turski, sa prosječno 3 do 4 člana obitelji, da je faktički broj soba prve kategorije još uvek srazmerno malen, da većina gostiju popunjava drugu i treću kategoriju, pa čak i mnogi stranci, koji i te kako vode računa da li im je ležaj za sto dinara skuplj ili jeftiniji. Osim toga, istaknuto je da nije bez finansijskog efekta činjenica — što se sobe prve kategorije zakupljuju na duži rok, pa i na 100 dana. To je stanovište prevladalo.

DOBRE USLUGE — NAJBOLJA PROPAGANDA

Uzvješi u obzir tranzitni turistički karakter Šibenika, te njegove usluge, receptivne mogućnosti i historijske znamenitosti, određena je cijena sobama prve kategorije od 1.000 do 1.200 dinara, druge od 700 do 900 i treće od 550 do 700 dinara. Pri tom treba nastojati da se u gradu eliminira treća kategorija soba, kako se u ostalim mjestima područja eliminira četvrta.

U novim uvjetima privredivanja potrebno je i priprema za novu turističku sezonu pristupiti i temeljiti nego ikada dosada. Pitanje cijene, turističke propande, kadrova i pitanjima kompletnih usluga - moraju se najozbiljnije pozabavili svim turističkim faktorima, kako bi se osigurao jedan nivo koji će predstavljati garanciju konačne i potpune afirmacije ovog područja u turizmu i održanje njegove konkurentnosti.

Nakon analize i preračunavanja novih cijena

Vodilo se računa o interesu potrošača

Upravo prije godinu dana Skupština općine Šibenik na jednoj od svojih sjednica donijela je rješenje kojim je ovlastila Savjet za robni promet i turizam da može ubuduće donositi odluke o provođenju normativne i preventivne kontrole cijena na malo za prehrambeni proizvode i zanatske usluge koje su od značaja za snabdijevanje građani na području šibenske općine. Na osnovu toga ovlaštenja Savjet za robni promet i turizam, suglasno propisima o novim privrednim mjerama koje su se počele primjenjivati prije mjesec i po dana, zatražio je od trgovinskih radnih organizacija prijedloge i kalkulacije radi određivanja maloprodajnih cijena kruhu, brašnu, ulju i šećeru, kao i prijedloge o visini marže za jednu grupu prehrambenih artikala.

Već prva analiza predloženih kalkulacija pokazalo je svim određene rezultate. Prijedlog radnih or-

ganizacija o cijenama kruhu nije prihvaćen u cjelini, već je donesen zaključak da se odredi niža maloprodajna cijena tome prehrambenom proizvodu. Uz već poznate cijene uzbira se u obzir nove cijene sirovinama, gerviu i ostalim proizvodima. Iz dobivenih informacija utvrđeno je da je sadašnja cijena kruhu u Šibeniku jednaka cijeni u Splitu, a niža od cijena istom artiklu u Zadru, Rijeci i Zagrebu. Kad se zna da su Rijeka i Zagreb znatno bliži sirovinskom izvoru i da su troškovi prijevoza također manji nego te slučaj sa Šibenikom, onda je određena cijena kruhu rezultat dobro proanalizirane kalkulacije.

U Zagrebu se, na primjer, crni kruh prodaje po 139, u Rijeci 150, u Zadru 150 i u Splitu 140, polubijeli u Zargebu 179, u Rijeci 178, Zadru 180, u Šplitu 176, bijeli se prodaje u Zagrebu 209, Rijeci 216, Zadru 220, a u Splitu 210 dinara kilogram.

Grad Zagreb je u formiranju cijena učinio jedinstveni potez, pa je odredio cijenu kruhu, i to crnom 130, polubijelom 170 i bijelom 200, s tim što je za troškove prodaje odobrio 9 dina u poslovni plan.

Istovremeno su određene cijene brašna, šećeru i ulju, kao i marže za rižu, so, kavu, začine, južno voće i osnovne proizvode prehrambene industrije. Za rižu je određena marža od 20 posto, za so 10 posto, mesne prerađevine 20 posto, kavu 20 posto, biljne i životinjske jestive masnoće 16 posto, mirodije i začine 30 posto i za južno voće 30 posto.

Međutim, kao što je to učinjeno i u drugim dalmatinskim gradovima, i na području šibenske općine, nakon što je razmotreno stanje na tržištu, izvršeno je ponovno preispititi.

Ono što »Luka« još uviđe guši jesu ograničeni željeznički kapaciteti, radi kojih ne mogu doći do izražaja i neke druge rezerve koje u poduzeću još postoje, osobito u iskoristenoći mehanizacije. Vrijednost te mehanizacije, zajedno sa vrijednostima operativne obale, iznosi oko 3 milijarde dinara, a nikad do sada nije mogla funkcionirati maksimalno, baš radi višegodišnjeg teškoča u željezničkom transportu.

No, valja imati i u vidu da uslužne djelatnosti nisu reformom otporećene i da im se daje priljena mogućnost za akumulaciju. Zato i cijene reprodukcionog materijala, koje su porasle za oko 20 do 22 posto (naftne i naftne derivati i električne energije), ne utiču toliko na povećanje produktivnosti rada. S povećanjem cijena transporna uslugama za 22 posto mogu se, uz unutrašnje rezerve, kompenzirati troškovi, te uz bolju organizaciju stvoriti uvjeti za veće akumulativne sposobnosti poduzeća.

Broj ljudi u ovoj radnoj organizaciji, kao uslužnom poduzeću igra veoma važnu ulogu. Dovoljno je napomenuti da od ukupnog prihoda za prvi 6 mjeseci 1965. godine 61 posto otpada na osobne dohotke, što je rijetko u poduzećima drugih djelatnosti. U poduzeću su načinu s tim da i dalje treba ići putem mehanizacije pretovara, ali se tu neće ići na neka radikalna rješenja, jer bi to izazvalo velike teškoće i mnoge radnike stavilo u poziciju viška radne snage. Tu je usvojen jedan postupni kurs, koji ide za tim da se radnici postepeno, kako pojedini radnici odlaze, zamjenjuju u lakom mehanizacijom. Taj bi se proces, međutim, mogao znatno ubrzati kada bi željeznička otklonila neka uska grla u transportu. Tada bi se u potpunosti iskoristila sva radna snaga, što više, stvorili bi se uvjeti za još jaču i brzu mehanizaciju, što bi rezultiralo i znatnim povećanjem prometa. Za sada, međutim, nema izgleda da se ti ključni problemi rješe, jer su oni općejugoslavenskog karaktera i ne ovise samo o željeznicama. Zbog toga je poduzeće »Luka« ograničeno takvim stanjem stvari, koje može prihvatiti.

Ali, imajući baš te okolnosti u vidu, nastojalo se na drugim sektorima pronaći odgovarajuća rješenja, što je za poduzeće, koje velikim dijelom ovisi o privatu teretu, o intenzitetu izvoza i uvoza, o sezonskim poslovima, i te kako od velikog značaja. Zato je orientacija koju je »Luka« zauzela u privrednoj reformi, pa čak i prije nje, savim razumljiva, tim više što se zasniva zaista na realnim mogućnostima čitavoga radnog kolektiva.

STANOVNIŠTVO

Ako usporedimo vrijednost izvršenih gradevinskih radova u prošloj godini i vrijednost radova na stambenim zgradama

vanje kalkulacija, pa je zaključeno da se pride izjvesnom korigiranju cijena. Kod analize kalkulaciju uzeti su u obzir mnogi elementi: izvori snabdijevanja uz tačno utvrđivanje troškova dopreme, procenljivo povećanje prometa, zatim porast troškova najamnine lokalne i komunalne usluge, moguće povećanje osobnih dohotaka na nivou preporuke Šibenske skupštine i formiranje jedinstvenih maloprodajnih cijena na području šibenske općine.

Nakon ponovnog razmatranja kalkulacija donesen je novi prijedlog korigiranih cijena i marži. Tako je cijena šećeru smanjena za 10 dinara, a brašnu od 4 do 12 dinara. Marže su za mesne prerađevine snažene za 3 posto, kavi za 5 posto, maslacu za 6 posto, masnoća za 2 posto, a mirodijama i začinima čak za 13 posto od prije utvrđenog postotka. Marže su također snažene i ostalim proizvodima, kao što su tjestenina, so, stočna hrana, itd. To je učinjeno da bi se isključila veća akumulacija, odnosno zarada na štetu potrošača — uslijed povećanih cijena ovih artikala.

Ako uzmemu u obzir poskupljenje svih navedenih proizvoda, onda se može utvrditi da je marža u absolutnom iznosu manja kod maslaca, tjestenine, masnoća, mesnih prerađevina, soli, kave, mirodija i začina, a nezadno veća kod brašna i šećera, za 10 posto.

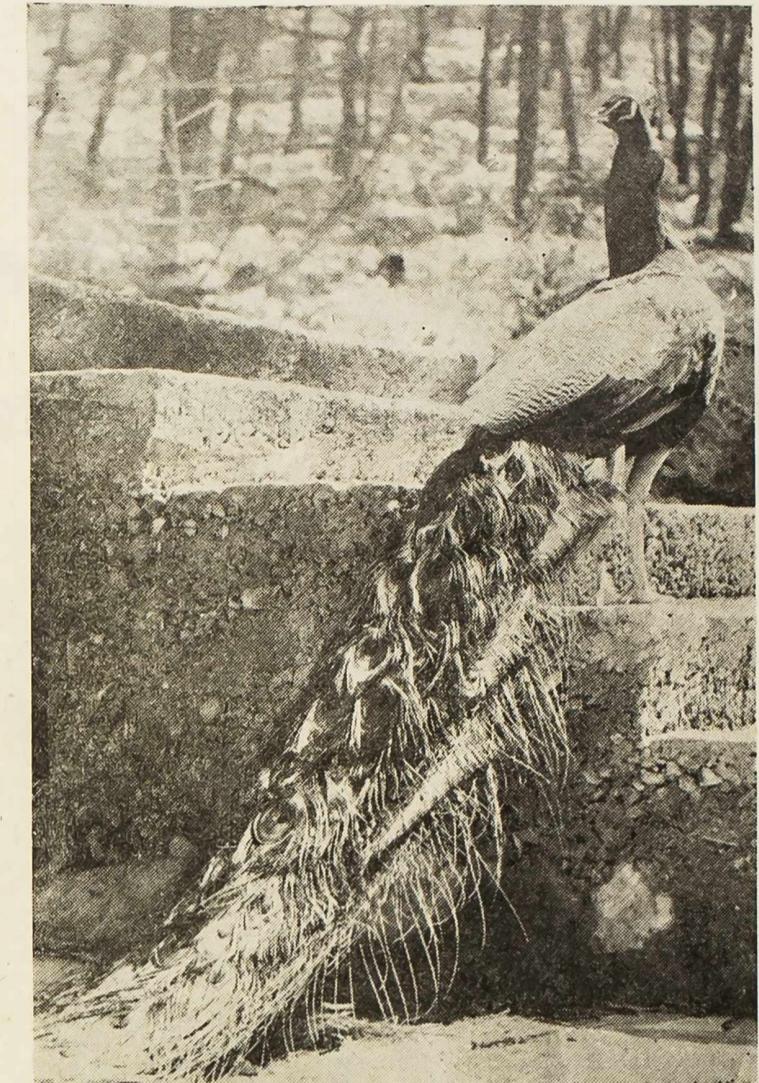
Sav taj posao temeljen je na studionom razmataranju i s ciljem da trgovina uslijed povećanja cijena ne akumulira iznad nužnih granica, a na štetu potrošača, pa se te cijene i marže mogu smatrati u krajnjoj mjeri graničima. Pri određivanju cijena i marži sva također su trebalo uzeti kao mjerilo cijene i marže u susjednim gradovima. Tako, na primjer, iako su Split i Zagreb znatno bliži snabdjevačkim centrima nego Šibenik, što u izvjesnoj mjeri snizuje cijenu koštanja radi niže stavke podvoza, ipak su cijene šećeru, brašnu i ulju jednake ili čak niže, od ta dva spomenuta grada. Slična je si-

tuacija i kod marži. One se kreću od 1 do 3 posto nize kod gotovo svih artikala nego što je to u drugim gradovima.

Iako je Savezni zavod za cijene preporučio da se kod izracunavanja cijena i marži vodi računa o osiguranju i akumulaciju na nivou prosjeka ostalih privrednih djelatnosti, što znači na oko 10 posto na iznos osnovnih i obrtnih sredstava, uz uzimanje u obzir povećanja materijalnih troškova i osobnih dohotaka, službe Odjela za privredu Šibenske općine nisu se suglasile s preporučenom kategorijom akumulacije u visini od 10 posto na iznos osnovnih i obrtnih sredstava, premda je trgovacka mreža dokumentirano ukazivala na tu kategoriju.

Novim privrednim mjerama radne organizacije su oslobođene razni doprinosi ili će se neki doprinosi sniziti u stopi obraćuna. Međutim, kod trgovinskih radnih organizacija koje posluju sa živećim namirnicama to se neće mnogo odraziti, pošto su one i uživate oslobodenje od nekih doprinosi.

Radi ilustracije, navodimo primjer trgovackog poduzeća »Ishrana«, koje je nakon primjene novih instrumenata oslobođeno doprinosu iz dohotka, koji je prešlo godine iznosio oko 4 milijuna dinara. Isto tako u duhu novih propisa ustupa se jedan dio doprinosu na osobne dohotke, čija će vrijednost iznositi oko 3,5 milijuna dinara. S druge strane, poduzeće je opterećeno kamatama na poslovni fond, i to od dosadašnje kamatne stope od 2 posto na jedinstvenu kamatnu stopu od 4 posto, što će iznositi milijun dinara. Nadalje, troškovi trgovine kao što su najamnine, svjetlo i razne komunalne usluge također su povećane i one će u prosjeku iznositi oko 30 posto. Prijelazom na novo poslovanje trebalo bi očekivati da radna organizacija raspolaže s više sredstava nego dosad. U Šibeniku se, dakle, veoma ozbiljno pristupilo određivanju maloprodajnih cijena i marži. Pri tom se dakako vodilo računa o interesima potrošača i o optimalnom poslovanju radnih organizacija. (jj)

NA SUNCU KOD »DUBRAVKE«

Toplina je draga i životinjama, posebno ovom paunu velikog repa i fantastičnih boja. On je dugo vremena stajao na stepenici kod restorana »Dubravke« i sunčao se na popodnevnom suncu, ne bježeći od ljudi i dopuštajući djeci da mu se sasvim približe.

Tako je bilo ovog dana. Slijedeći jutra već je padala kiša ...

J. Čelar

NAKON TROVANJA HRANOM U RESTORANU TLM »BORIS KIDRIĆ«

Poboljšava se zdravstveno stanje oboljelih

jetre. Ispostavilo se također da je u času pripremanja jela jedna kuharica imala na ruci gnojnu ranu, pa je vjerojatno zbog toga i došlo do trovanja više osoba su posljedice mogle biti daleko teže. Svi oboljeli radnici zadržani su na liječenju na zaraznom odjelu. Prema izjavama liječnika toga odjela već drugog je dana zdravstveno stanje oboljelih krenulo nabolje, pa će neki biti pušteni na kućnu njegu.

Gotovo svi radnici koji su zadržani na liječenju nastanjene su u selima zagorskog dijela šibenske općine. I ovaj slučaj dovoljno ukazuje da bi trebalo više voditi računa o pripremanju hrane, kao i o potrebi sistematskog pregleda osobila zaposlenog u tvorničkom restoranu. (jj)

TRGOVINA NA MALO

U prošloj je godini u gradu bilo 173 prodavaonice. U njima je bilo zaposleno 760 osoba, što znači da je na jednu prodavaonicu u prosjeku dolazio nešto više od četiri zaposlena. Prosjekno je jedna radnja ostvarila oko 51 milijun dinara prometa, ili po uposlenom nešto više od 11 milijuna. Zanimljivo je da naše prodavaonice prehrambenih proizvoda prodaju više nego prodavaonice u Splitu, Zadru ili Dubrovniku, ali neprehrambenih proizvoda do manje.

Odvojimo li se časkom od grada i »skoknemo« na teren naše općine, vidjet ćemo i to da smo u prošloj godini imali po stanovniku manje prometa u trgovinama na malo nego općine Dubrovnik, Split i Zadar, i to veoma mnogo. Tako je svaki stanovnik naše komune »pazario« prosječno 146 tisuća i u Zadru 156 tisuća dinara.

STANOVNISTVO

Mnoge gradane interesira koliko stvarno naša komuna ima naselja, kolika joj je površina i koliko ima stanovnika. Odučili smo da im pribavimo i te podatke. Dakle, u našoj komuni ima 89 naselja (dubrovačka — 134, splitska — 51, zadarska

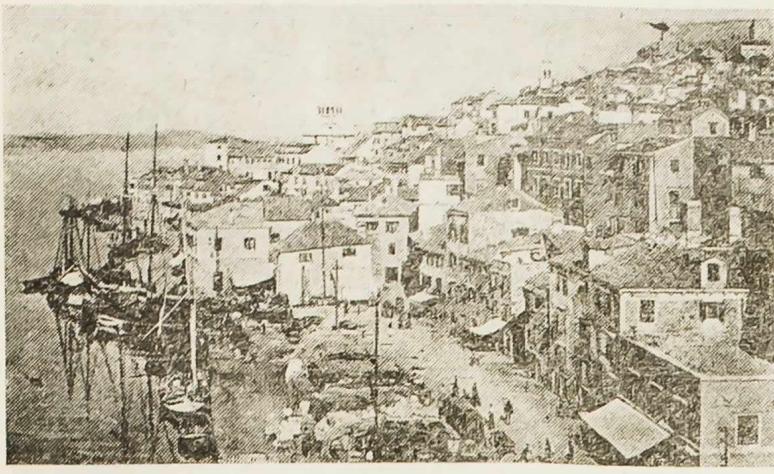
— 77), površina joj je 1033 km² (dubrovačkoj — 979, splitskoj — 858, zadarskoj — 1121), a stanovnika ima (procijenjen broj stanovnika 30. VI 1964) 79.800. Splitska i zadarska komuna imaju više stanovnika od naše, a dubrovačka manje.

Domaćinstva (prema popisu iz 1961) imali smo na komuni 20.943, što znači da je prosječno u svakom domaćinstvu bilo 2,6 člana; u dubrovačkoj i splitskoj komuni nešto manje, a u zadarskoj nešto više.

Iz podataka o stanovništvu izdvojili smo još jedan — o postotku nepismenih. Prema popisu iz 1961. na našoj je komuni od ukupnog broja stanovnika bilo 20,2 posto nepismenih (u dubrovačkoj komuni — 9,1, u splitskoj — 10,7, a u zadarskoj — 29,4 posto nepismenih (u ostalim općinama mnogo manje).

Eto, iznijeli smo te podatke, smatrujući da bi oni mogli interesirati naše čitaocu. U sljedećem broju donijet ćemo i druge podatke. Žao nam je što ne posjedujemo »najnovije« brojke o našoj komuni, tj. iz cve godine — jer će ih i statistika sredavati tek polovinom iduće godine! J. Grbeja

Današnja je Šibenska luka jedna od lijepih na Jadranu. Prostire se uzduž čitavoga grada, načinjana brodovima, zelenilom, cijevjem i velikim štenjakom, te operativnim dijelom obale sve do Mandaline. Ona je, naročito u proljeće i ljeti, omiljeno šetalište građana. Međutim, zapaženo je da se u posljednje vrijeme nešto s njom događa. Čak je i u štampi objavljeno da ona jednim dijelom toni, kizi, puca. Pošli smo tražom tih informacija. A naročito smo se poslužili publikacijom o Šibenskoj luci koju je napisao i objavio prof. Fran Dujmović.

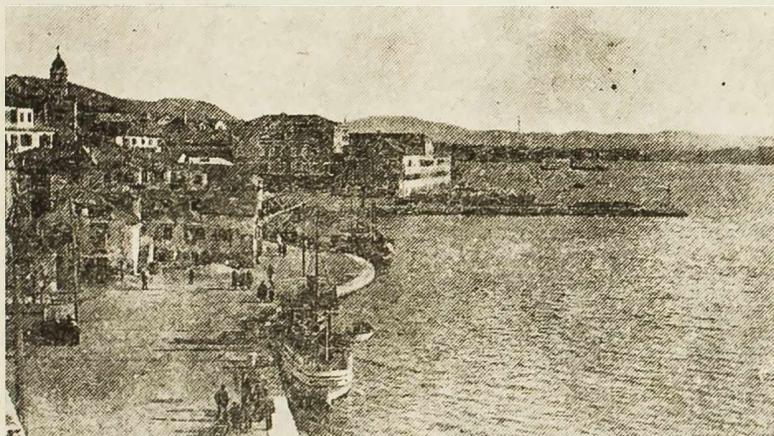
»PROSTIM OKOM« PO OBALI

Prvo smo se »spustili« do Ledane — da na licu mesta vidimo izvor iz kojeg je Ledana godinama koristila vodu za pranje i hlađenje strojeva. Ispod jednog s dala, pod velikom krošnjom murve, izvirala je jedna cijev. Upitali smo radnika koji je tu stajao — da li je to izvor iz kojeg koriste vodu. Potvrdio je naše pitanje i dodao da je voda bočata (tj. slankasta) i da izvor rijetko kada presuši. Čak nam je napomenuo da je danedavno taj izvor tekao u more, koje se prostiralo gotovo do zida Ledane. »Ive je ovo nasuto« — rekao je i pokazao u pravcu »Dane Renčevića«, skladišta »Luke« i autobusne stanice.

Nakon toga uputili smo se putničkom obalom, od carinarnice do pristaništa trajekata, da »prostim okom«, a prema razglednicama obale od prije rata, uspoređujemo ondašnju s današnjom obalom. Gotovo nam je bilo smješno kakvih je sve drvenjara i kamenjara bilo na mjestima gdje je danas cijevce, hotel »Jadran« i drugi objekti. Umjesto drvenjaka i boduljskih brodova, buradi slane srdele i kiselog kupusa, umjesto »jada idara« — stajalo je na obali pet-sest lukuznih lokalnih brodova, nekoliko stranih jahta i štenjaka automobil sa stranom registracijom. Gotovo se može reći da je u onoga staroga ostala samo jedna isturena, napukla i trošna kuća blizu zgrade Skupštine općine. Ali nas takvo »prostocnico« promatranje nije zadovoljilo, jer smo htjeli u potpunosti saznati prvični prirodni oblik Šibenske obale. Zato smo zatražili savjet o tome kod nekog našeg stručnjaka. Oni su nas uputili na knjigu prof. F. Dujmovića. Iz nje smo mnogošta saznali.

POTRAGA ZA PRIRODNOM OBALOM

Prirodna obala na kojoj se razvio Šibenik bila je hridinasta, strma i duboka. Prvo gradsko naselje razvilo se ispod Kastela (danasa tvrđava Sveta Ana). Od Kaštela se u uvalu Dolac strmo spuštao brije. Zato je ta uvala bila prirodno zaklonište za lađe, kojima su u 12. i 15. stoljeću Šibenčani išli na gusarenje. Na Dolac se nastavljalo Podstjene (danasa Obala prvorodaca), gdje je još u 15. stoljeću postojalo brodogradilište. Iza toga je, ispod strme vapneničke litice, slijedilo plato na kojem se kasnije razvio gradski trg s vjećnicom i katedralom. I dalje prema istoku obala je bila hridinasta, sve do današnjeg parka, gdje je tada bila vododerina, duboki jarak, koji je nasut tek krajem prošlog stoljeća. Danas tu, na mjestu nekadašnjeg jarka (koji je služio i za obranu grada), prolazi jedina cesta prema moru. Sve dotle obala se protezala u gotovo ravnoj crti, a od atle počinje njezin razvedeni dio s nizom uvala, rječa i poluotocića. Sve je to kasnije nasuto, pa su na nasipu, na primjer, u

„ČAKULE“

PAKLENA ZAMISAO!

Ovih smo dana primili jedno pismo. Njegov autor nam piše: »Pogledajte dobro ovaj račun i cijenu na njemu. Reklo bi se nešto više od 6000, a u stvari je 7000 dinara. To je radi varanja potrošačkog oka. Prije rata su kritičari predavači Batinićem cipelama čije su cijene bile 99, 109 ili 129. To je gotovo isto kao 100, 110 ili 130. Gorljivi komunci su govorili da je stari lisac i špekulant Batina u svojoj kapitalističkoj poljepšaji za profitom došao na tu paklenu zamisao kako bi što više varao, cijedio i eksplatičar kupce, kojima se na brojku 9 činilo jeftinije... Bez zlobe, zapitajmo se danas, poslije 20 godina nakon oslođenja, tko koga vara i gdje su socijalistički etički principi?«

Cim je to pismo u redakciju pročitano, odlučeno je da se baciti u koš, jer NIJE BILO POTPISANO. Međutim, »Čakule« je pismo ponovo pročitao i evo njezina odgovora »potročašu«: Zajista, gdje su vam socijalistički etički principi kad želite kritikovati sa DVA RUKOPISA i BEZ POTPISA! Dakle, pronađite ih prvo U SEBI. Drugo, da bi se »povukli zaključci iz podataka«, treba imati OLOVKU, a vi je očito niste imali!

DELIKATNOGOLISAVE ALUZIJE

Drugo jedno pismo dobili smo u ovom obliku: »Jedan zapisici, recimo, o »javnoj« pismenosti, tj. oglasima, o »cimerima«, itd. Oglasili su, na primjer (uz ostalo, tj. uz tzv. »administrativni stil«) po PRAVILU potpisani prvo prezimenom, a po svim (elementarnim) jezičnim pravilima treba OBRATNO. Samo u spiskovima, imenicama, i sl. piše se prvo prezime, a zatim ime. »Tehnomaterijal« ima negdje iza zgrade »Pošta II« — »SKLADISTE ZELJEZNOM ROBOM! Jednom se pojavit obavijest — veoma lijepo ispisana — »kupaliste ne radi usijed poplave s krovu iste!! Za pismenost (u prenesenom smislu riječi) i za kulturu naše male sredine uopće divno za karakteristični »pričljivo ukusne« pano o »baru« hotela »Krka«, što su, tako reći, poplavili grad, a svakako najistaknutije punktove grada, te je, sudeći po tim panoima, glavno OBLJEZJE i uopće glavna ZNAMENITOST našeg grada — »bar« s »originalnim« kokteljima »A E«, »Ljetna radost«, i drugi (toliko duhoviti, dakako, nisu bili: koktelj se zove »Adam i Eva«; koje li, jezive, delikatnogolisave aluzije!). Interes-

santno je i to kako te (tako reći) »pričljivo UKUSNE«, umalo ne umjetničke (panoe shvaćaći, recimo, »Slobodna Dalmacija«, zaledi samo (i to uz fotografiju!) što jedan od tih panoa pokazuje u »obratnom pravcu«, tj. »pravcu« kina »Tesla«, iako se na slici jasno vidi da je po srijedi kancelarija »Transjug«, ili mi tako informiramo, ili je (Slobodna Dalmacija) očito zadovoljna, a ujedno i kašnješnina što takav užas (»obratni pravac«) nitko osim njene kamere nije još primijetio. Pomicajte, a riječ je o tako ukusnoj znamenitosti: jedini »bar« grada! (Inače je ta sramota — »pričljivo ukusna«)!

Poštovanom citoacu napominjemo samo neke stvari: da se više ne održavaju TEČAJEVNIKA NEPISMENE (iako ih imamo, bez polupismenih, više od 20 posto), da pročita plakat NK »Šibenika« (»u poluvrijemenu utakmice...«), da ne gleda u cjenik restorana »Rijeka« i da pročita ovih nekoliko rečenica: Kraljeve kočije vukla su četiri punokrvna VRAPCA! Vinogradari su već od rana jutra bili puni BIRACA! U našim prodavaonicama možete se snabdjeti najkvalitetnijim BEZ ROBLJU! Predsjednik lokalnoga sportskog društva PRO-

DAJE pehar pobjedničkoj ekipe! Brdani su s dosta napora uspjeli da savladaju golemu SLANINU! Košava je bijesnila a on je uporno stajao pred njenom kućom sa SALOM oko vrata. A kad već ne gledamo na pogreške, mogli bismo napisati i ovako (u autobusu): Mislite na iznenadno KOSENJU! Ej, pozdravio te englez BON! Vidio sam na Poljani onu tvoju MUCENICU!

Uostalom, šta se NAS tiče da li netko koči ili koti, da li je netko Đon ili don, da li je ona mučenica ili muti! i da li se edravja »rasprava po odluci skupštine općine« ili »o odluci...«

ZA VISOKO ŠIBENSKO DRUŠTVO

Primili smo i jedno pismo u kojem nam čitalac piše da je u početku kupalište »Jadrina« bilo »kao predispodiran za onu »čašicu visokog šibenskog društva«, i ako je koji malograđan ili pučanin onamo zalutao dolazio je sa strahopštovanjem (nadam se da sad nije tako?)...«

I mi se NADAMO! Ali se priča da nećemo još dugo.

DVIJE NAR AMERIKANKE PROPAGIRAJU

U jednom pismu kojeg smo

KAKO SMO POBIJEDILI MORE?

posljednjih stotinjak godina sagradene i zgrade od hotela »Krka« do nove carinare, a ispred njih i prva operativna obala s qatom. Od atle se obala povijala u duboku uvalu Dragu, s Vruljom u dnu. Na sjevernoj strani te uvala ribari su sušili i krpali svoje mreže. Da bi se toga mogli sjetiti i današnji stariji Šibenčani, govori jedna razglednica u boji na kojoj se u Drazi vidi more s jednim velikim jedrenjakom. Od Draze do Furnaže takođe strme hridine nadivuju operativnu obalu i živo su svjedočanstvo o tome koliko je trebalo truda da bi se od mora otvor prostor. Saznavši to, nemojmo smo se začuditi — jer nam je sada bilo jasno da jedan dobar dio Šibenika u stvari leži na nasipima.

IZVORI BOČATE VODE

Iz knjige prof. F. Dujmovića saznali smo i za još jednu rijetkost, koja je gotovo nepoznata našim građanima. Naime, na čitavoj prvobitnoj obali Šibenika izbjigala su vrela (vrulje), čiju su vodu koja je bila bočata, koristili mornari i građani, osobito ljeti. Tako se još u srednjem vijeku spominje jedna vrela u Docu, a prilikom gradnje hotela »Jadran«, 1956. godine, veliku su smetnju predstavljali upravo izvori koje je trebalo zatrpati. S vrela Dobrič bočate je voda teklja u more. I na mjestu podno samostana konventualaca, gdje su još od 1212. godine kožari stavili koži, bilo je izvora vode koji i danas, usprkos izgradnji obale, a naročito za velikih kiša, pokazuju svoje prisustvo. Predio Drage Vrulje dobio je naziv po jakoj vrelji (rekli, smo da i danas Ledana iz nje koristi vodu). Po izvorima je nazvan i veliki qat usred operativne obale. I južno od Roča postoje uz obalu jeki izvori vode. Kad se obala gradila, o svemu se teme moralio i te kako voditi računa.

KNEZ UGRADUJE PRVI KAMEN U NASIP

Dakle, vidišmo da se teren na kojem je izgrađen Šibenik strmo dizao iz mora. Prostora za pristajanje lada, uređenje škrovera, izgradnju skladišta i drugog što je služilo za potrebe pomoraca i pomočne trgovine nije bilo. Zato je trebalo rasipavati i otmati prostor od mora.

Prvi nas p u Docu, od gradskih vrata Bened (na mjestu današnjeg hotela »Jadran«) do ispod samostana konventualaca, bili su zaista skromnih razmjera, tek toliki da se omogući istezanje i smještaj manjih lada i njihov popravak. Međutim, prije podatka o planskom nasipavanju Šibenske obale imamo tek iz 15. stoljeća, kada je gradski knez Pavle Pavlović Serević na svečan način bacio u more prvi kamen nasipa na kojem će se podići gradeno pristanište, jer su gradski zidine, gradene u 13. 14. stoljeću, djelomično stajale na nasipu, poduprte hrastovim pilonima.

ZAPEO RAD NA »SVETOM NIKOLI«

S vremenom se Šibenik razvio u važno trgovacko središte. U nju su Bošnjaci uvozili žito, sir, meso, med, vosak, vunu, gunjeve, kože, i sl., a iz grada se izvozila sol, slana riba, tkanina, ulje, mirodije, šećer, svjeće, katran, smokve, itd. Zato su obalni pojas pod gradskim zidinama i dalje široko nasipovanjam. Još 1448. napušteno je staro brodogradilište u Podstjuni i uređeno novo podno gradskih zidina, kome je krajem 18. stoljeća prebačeno u Dražu. Godine 1650. u neposrednoj blizini škvera započela je gradnja nove crkve (današnji Sv. Nikola), ali je rad odmah zapeo, jer je došlo do klizanja građevnog terena na nasipu izvršenom na strmiji obali. Da bi se teren ojačao, trebalo je prikupiti novčana sredstva, pa je tako uvedena neka vrst dače za brodove.

Obala je bila u velikom neredu, Izvan gradskih zidina na njoj je bilo mnogo dačara i neuglednih kamenih kućica, koje su većinom služile za skladišta. Zato je 1555. godine vlast vodnja naredbu da se one poruše. Kasnije je bilo zabranjeno i bacanje smeća u luku.

VLASNICI GRADE SVOJE OPERATIVNE OBALE

Krajem pedesetih godina prošlog stoljeća započeo je popravak dijela obale pred gradom, a šezdesetih godina započeo i dovršen trakt obale s qatom pred hotelom »Krka« i u nastavku do Draže, pred starom carinarnicom, prva Šibenska operativna obala.

Godine 1873. osniva se društvo »Monte Promina« u čije vlasništvo prelaze ugrijenici u Svetištu i Velušiću. Zato društvo »Monte Promina« gradi od Draže prema Dobriču svoju operativnu obalu sa stovarištem uslijed. Tako dolazi do nasipanja Draže. I drugi vlasnici grade svoje obale, a razvija se i baza austrijske ratne mornarice. Međutim, obala pred gradom, namijenjena lokalnom putničkom prometu, ostala je dokraj zapanjena. Ona je veće brodove obalne plovidbe mogla primiti samo pred Kneževim palačom, a inače samo, jedrenjake i male brodice otočana. Prijvećev svjetskog rata bečka je vlada odredila da se izgradi i ta obala, ali je rat ometao tu zakašnjujuću intervenciju.

osobito od qata »Krka« do Kneževe palače. Prijeti li opasnost od kizanjanja? Ne! — odgovaraju jedni. »Ona može trajati stoljećima. Drugi su malo skeptični i govore da bi na spoju litica i nasipa moglo doći do klizanja ili pak pucanja kuća izgradenih na nasipu. Name ne čini da to ne predstavlja opasnost, a pogotovo što se veliki dio prometa dogodine prenosi s nje na magistralu i što je ona već izdržala vječeve i vječeve. Međutim, jedno temeljito ispitivanje mislimo da ne bi bilo suvišno.

Tako stoji obala. Lijepa! Veliki simbol naše pobjede nad morem, simbol vječeva, najljepši primjer ljudskog rada i razvijeta, zorno sredstvo historije za sve dečke i druge ekskurzije. Iz mnogih epoha i vječeva na njoj su estaci i spomenici. Neki, dakkako, više nema: nemaju da se čini da to ne predstavlja opasnost, a pogotovo što se veliki dio prometa dogodine prenosi s nje na magistralu i što je ona već izdržala vječeve i vječeve. Međutim, jedno temeljito ispitivanje mislimo da ne bi bilo suvišno.

Tako se, eto, razvijao »Dalmatinski Manchester«. Zaista rijetki primjer kako su se ljudi »nosili« s prirodom i stihijom i kako su pobijedili. Razglednice koje stoje pred nama dok ovo pišemo zaista su rječite: vidite predratne jedrenjake i uvale, garavi d'm nad kućama, bačve slanih srdjela, kočijase i konje, drvenu rivu sa šatorima i niske kuće kojih više nema. Učini vam se pokatkad da biste se zapitali: Zar je to moguće? A eto, jest. Čovjek je pobijedio! Čak i strmo i duboko more.

J. Grbejia

PUNI SMO ATRAKCIJA

Dobili smo i ovakvo pismo: »Nuzgredno ću vam spomenuti i jedan slučaj koji je oduševio moje prijatelje iz Švedske, a koji su ove godine posjetili našu zemlju. Njihova udala kćerka prvi put je vidjela živog magaraca. Takoliko ju je oduševio da ga je više puta fotografirala nego možda neki turist crkvu Svetog Jakova, Dakle, puni smo atrakcija, ali to treba znati turistima pokazati i unovčiti. Slažemo se da imamo ATRAKCIJU, a među njima je i da NEZNAMO UNOVČITI. I to je prava istina, jer bismo inače i mi već BILI SVEĐANI!«

GĐE SU PLOCNICI

Ovih dana je zaustavio građanin i upitao da li mi znamo šta se dogodilo se plocnicama koje su dignute iz dvije kaledarne i sa trga između vječnice i katedrale. Rekli smo da ne znamo. Na to je sugrađanin uskliknuo (valjda što je VEĆ čakul od nas!) da on zna: »Nestale su! — rekao je. «Pa to i mi znamo!» — odgovorili smo. »Ali gdje?« — upitao je on. »Ne znamo! — rekli smo. »E, ne znam ni ja, ali su ih donijeli pojedinci i možda im krase kuće. Otiđite i snimite to! — rekao je građanin. »A tko će nam platiti DNEVNICE?« — upitali smo.

Dakako, NISMO znali ni šta bismo poslje s fotografijama! Na licu mjesata

Šta nedostaje na kulturnom planu grada?

Šibenik, grad u kojem živi blizu 32 tisuće stanovnika, grad koji se razvio u jaki industrijski, trgovski i lučki centar s velikim brojem osnovnih, srednjih i stručnih škola, u kojem djeluje Radničko i Narodno sveučilište, Centar za kulturno-umjetnički odgoj mladih, Festival djeteta, dva muzeja, dvije biblioteke, tjedni list, četiri kinematografa i velik broj prosvjetnih i naučnih radnika, preko stotinu inženjera i tehničara, ekonoma, liječnika i drugih — sve to predstavlja jedan kulturni mazalik čiji intenzitet daljeg razvoja ne bi smio ići u raskorak s onim što je posljednjih godina učinjeno na privrednom planu. Pa ipak je, na žalost, tako. Nećemo pogriješiti ako kazemo da je kulturni život u Šibeniku još uvijek nedovoljno razvijen. Dakako, za takvo stanje postoje objektivni razlozi, naročito oni materijalne naravi. Povremeno kažaljne i zabavne priredbe, kino-predstave, zatim tridesetak predavanja, priredbe što ih organiziraju Centar za kulturno-umjetnički odgoj mladih, Festival djeteta i Dom JNA, te nekoliko izložbi, to je uglavnom sve što bi se moglo obilježiti kulturnim životom Šibenika u ovoj godini. Kad usporedimo sve to sa naprijed navedenom osnovom, onda sa postojećim stanjem ne možemo biti u potpunosti zadovoljni.

Gradsko biblioteka, koja i danje djeluje u tijesnim i mračnim prostorijama, s dotrajanim namještajem i drugim inventarom, ne može da izvrši onu ulogu koja joj je namijenjena. Sličnim je sudbinu donedavno otvorena i Naučna biblioteka, jedna od najmladih kulturnih institucija u ovom gradu. Ona raspolaže s oko 20 tisuća knjiga naučne i literarne vrijednosti. »Životni prostor« je također glavni problem Gradskog muzeja i Muzeja narodne revolucije. U takvim prilikama izlaganjem njihovih predmeta široj javnosti ne može se dostići krajnji cilj, premda je u zadnje dvije godine organizirano nekoliko vrijednih izložbi, zahvaljujući pojedinim naporima obaju muzeju.

U odsustvu stalnoga Narodnog kazališta, u kojem se povremeno održavaju gostovanja poznatijih ansambla iz zemlje, veliko zanimanje pobudilo je djelovanje Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih, koji okuplja oko tisuću omladinaca i omiladinki. U sastavu te institucije radi omladinska i lutarska scena, baletni studio i klubovi prijatelja raznih umjetnosti. Međutim, aktivnost centra bila bi daleko veća kada bi on raspolagao sa određenim prostorom. Naime, akcija za gradnju omladinskog broda koja je potekla prije dvije godine, nije završena do kraja, uglavnom zbog nedostatka finansijskih sredstava. Takav objekt i te kako bi dobro došao za daljnji razvoj omladinskih aktivnosti u Šibeniku.

Narodno sveučilište svoju djelatnost usmjerava na selu organiziranjem predavanja i kino-predstava, a Radničko sveučilište, koje također nema »krova nad glavom«, posljednjih godina afirmiralo se kao značajna ustanova za pokretanje kulturne i prosvjetne aktivnosti među radnicima. Ona stvara i povećava broj osoba sa stručnim kvalifikacijama, uči ih stranim jezicima i prosiруje njihovo znanje, jednom riječi, postala je škola za radnike. Od

ostalih kolektiva vrijedno je istaći KRUD »Kolo« i Šibensku narodnu glazbu, čije su aktivnosti u većoj ili manjoj mjeri osjećaju preko cijele godine.

Posebno mjesto u kulturnom životu grada čine večeri zabavni i narodnih melodija, te priredbe umjetničkih kolektiva radio-stanica i kazališnih kolektiva iz cijele zemlje, što ih organizira Dom JNA. Za ovaj vid razonode građani pokazuju veliki interes. Ljetna pozornica i dalje predstavlja problem broj jedan. Bilo je pokušaja da je Šibenik konačno dobije, no sve je ostalo bez rezultata.

Dakako, priredbe u vrijeme ljeta su se održavale na Trgu Republike ili ispred osnovne škole »Sime Matačulj«, ali ti

ambijenti ne odgovaraju u potpunosti funkciji jedne takve institucije.

Uz gostovanja nekolicine umjetnika, muzičke priredbe povremeno su organizirali »Kolo« i Muzičku školu. A to je sasvim malo ako se uzmu u obzir prijašnje godine kada su organizirani koncerti u preplati. Međutim, to je otpalo najviše zbog finansijskih razloga. Likovni i literarni život također nije bio na nivou prijašnjih godina. Dakle, sve u svemu moglo bi se daleko više postići; samo treba malo više razumijevanja i volje, kao i više angažiranosti od strane onih koji su pozvani da kulturni život bude na većoj visini. (jj)

Trajektna služba

(Nastavak sa 2. strane) predviđeno i ona se uzima u toku vožnje.

Ekipa motorista i mehaničara bila je uvijek pripravna za otklanjanje nastalih kvarova na mašinama. Radi ekspeditivnje rada i veće sigurnosti saobraćaja, angažirano je 5 redatelja koji nose odjeću saobraćajne milice. Oni uspostavljaju red, vrše raspored vozila i daju upute korisnicima prijevoza. To su uglavnom daci i studenti koji se mogu sporazumijevati na nekim stranicama jezicima. Pored njih, radije je i nekoliko djevojaka koje su brisele stakla na automobilima i vozila pružale upute u vezi sa vožnjom. Rad oko ulaska i izlaska u vozila određuju kontrolori, što umnogome pospiješuje posao.

Ovdje se može javiti pitanje o tome da je i poređ dovoljnih kapaciteta ostao problem čekanja. To se posebno potencira tokom srpnja i kolovoza. Međutim, taj je problem praktički nemoguće izbjegći.

Do toga je dolazio uslijed neravnopravnog pristizanja vozila. Kad bi se pristizanje pravilno raspoređilo (sto je, razumljivo, isključeno), onda praktički ne bi uopće bilo čekanja. Ukoliko bi se raspored izvršio recimo na period od 12 sati, onda bi pojedinačno čekanje bilo i u navedena dva kritična mjeseca minimalno, možda oko 30–40 minuta.

Bilo je dana i sati sa izuzetno velikim »probajima« automobila. Registrirano je dana u kojima se transportiralo oko 3000 automobila.

Teško je tvrditi da se kod prevoznika osjećalo veliko negodovanje. Za mnoge je to bila prilika za mali pre-dah ili skljicanje fotografskim kamarama. S Martinskog na Šibenik potječe izvenredan početak, i grad se prostire kao na dlanu. Svakome turisti, koji bar malo uživa u ljetovima starih dalmatinskih gradova, ovaj predah i početak na drugu obalu može učiniti i zadovoljstvo. Kad toga, razumljivo, postaje individualne sklonosti i mentalitet. No, u tome je ipak jasno da nema posebnih razloga da turisti na kotačima moraju voditi Veliku briju o tom »izgubljenu« vremenu, jer cijeli Jadran zapljuje isto more i sunce.

Možda su pojedini mornari trebali pokazati više tolerancije i primjedabiti ili sugestiju od strane vozača. Neki su opravdavali jakim tempom rada i umorom, jer se rad na splavima odvija u 2 smjene po 12 sati. U prvoj polovini 1965. godine prevezeno je 67.311 vozila.

U srpnju i kolovozu nastupa naglik. Oni nadmašuju prvi hest mjeseci u godini. U tim mjesecima ulice Šibenika su zakrčene automobilima, medutim, na organizaciju rada nisu date nikakve primjedbe.

Mnogi se zanimaju oko toga da li će ovo ujedno biti zadnja godina Šibenskih trajekata. Sasvim je sigurno da most preko Luke neće biti spojen do kraja godine. Grandiozni lukovi ove gradevine proviruju sa obje strane. Njegov završetak je bio planiran za kraj 1965. godine. Po svemu sudeći, most bi mogao biti dovršen u lipnju 1966. godine. Time će Šibenik slijedećeg ljeta izbjegti kilometarske kolone automobila i oni će neprimjetno zaobilaziti Kresimirov grad.

K. B.

NEOPHODNA JE VEĆA SIGURNOST NA MAGISTRALI

Prednosti koje nam je donijela jadranska magistrala zaista su brojne. Ona je uvjetovala brži društveno-ekonomski razvitak obalnog područja i dala snažan impuls turizmu. Na te činjenice osvratali smo se mnogo puta i u štampi i na drugim mjestima. Međutim, neosporan je fakt da ta cesta ima i svojih nedostataka koji se reflektiraju na sigurnost saobraćaja.

Ni vozači nisu uvijek krivi

Saobraćajni prijestupi zaista veoma učestali i stalno se povećavaju intenzifikacijom automobilskog saobraćaja i turizma uopće. Učestale su i saobraćajne nesreće. Ali: da li je uvijek krivica na samim vozačima? Da li je itko ikada kazao da je do neke nezgode na cesti došlo i zato što je ona na tom mjestu neadekvatno izvedena? Postoje, naravno, saobraćajni znakovi. Njih je svakim danom više. Ponekad ih na udaljenosti od svega nekoliko desetaka metara (pa čak i na jednom mjestu) ima po 3-4 pa i više. Pitanje je samo da li je to uputno i postoje li kakvi propisi koji kažu nešto o tome, na kojih se razdajaju oni mogu postavljati? To kažemo radi toga što vozač nije jednostavno uočiti sve znakove odjednom i postupiti o njihovu nalogu roku od nekoliko sekundi. Međutim, očito je da saobraćajni znakovi ne mogu riješiti sve, ali su zato vjerodostojni dokaz o saobraćajnom prekršaju. Uzmimo, kao najočitljivu, ograničenja brzine, na kojima vozači najviše grijese. Na izlasku iz Šibenika, odmah iz pumpne stanice kod Ražina, stoji ograničenje brzine na 30 kilometara. To je u skladu s općim propisima o brzini na nekim kategorijama cesta. Međutim, tko vozi magistralom brzinom od 80 kilometara? Saobraćajni stručnjaci dobro znaju da je za današnja vozila to sasvim prosječna brzina. Zamislimo vozača koji putuje, recimo, iz Minhenza za Dubrovnik. Kada bi on stigao da vozi po magistralu tom brzinom? Zašto se mi toliko čudimo što stranci ne poštuju propise o brzinama? Prijenos svedu, navikli su na veće brzine po svojim cestama. Osim toga, strani vozači, kad stignu u našu zemlju, a prije, prva je stvar da preko radija slušaju, na bilo kojem jeziku, prognoze vremena. Ako je na sjevernom Jadranu kiša i na južu sunce, oni će požuriti da tamо stignu u što kraćem roku. Požurit će — kršće stalno propise o brzini. Sad dolazi se mi toliko čudimo što stranci ne poštuju propise o brzinama? Prijenos svedu, navikli su na veće brzine po svojim cestama. Osim toga, strani vozači, kad budu silazila na magistralu, jer im je i s jedne i s druge strane vidik zaklonjen zavojima i usjecima. Istina, to će biti cesta sa kojima se izlazi na onu sa pravom prvenstvom. Bit će tu vjerljavno i znak »Stop!«, ali aposnlost neće biti sasvim otklonjena. Trebal bi samo poželjeti da nikada ne dođe ni do najmanje nezgode, ali to nitko ne može predvidjeti. Isto tako je i priključak za Njivice postavljen sasvim okomito na magistralu.

Na onoj drugoj strani u pravcu Splita ima manje opasnosti, ali ih ipak ima. Prije svega, kad bude pušten u saobraćaj most, trebat će najveću pažnju posvetiti osiguranju puta koji vodi sada od Sv. Mare u Donje Polje, a koji siječe magistralu na opasan način. To je put Šibenskih težaka i zaprege iz okolnih selja. To neće biti lako riješiti i predstavljati će prijeti opasnost i automobilistima i zaprežnim kolima.

Ako do Rogoznice nema mnogo priključaka, ono ima dosta usjeka s kojih se stalno odronjava kamenje, osobito noću i kad duvana vjetrovi. Istina, ispred svakog priključka (ili ih ima svega nekoliko), i to je ono najopasnije. Uz velike brzine, nesreće su često neizbjegljive. U Šibenskom području se ulazi nekoliko kilometara iznad Prosike, ali je Prosika naročito interesantna. Nitko ne bi rekao da ona »blaga« okuha može biti tako opasna da dobije stravični neslužbeni naziv »ukuka smrti«. Tamo su postavljena sasvim strane ceste dva saobraćajna znaka za oštru krivinu i ograničenje brzine na 50 kilometara, ali tek nakon što je to mjesto pokosilo nekoliko ljudskih života. Zbroj velike brzine, nesreće su često neizbjegljive. Na Šibenskom području se ulazi nekoliko kilometara iznad Prosike, ali je Prosika naročito interesantna. Nitko ne bi rekao da ona »blaga« okuha može biti tako opasna da dobije stravični neslužbeni naziv »ukuka smrti«. Tamo su postavljena sasvim strane ceste dva saobraćajna znaka za oštru krivinu i ograničenje brzine na 50 kilometara, ali tek nakon što je to mjesto pokosilo nekoliko ljudskih života. Zbroj velike brzine, dakkako! Ali da je ta okuha bila izvedena drukčije (baš njeni »blagci« zakrivenost izaziva sasvim pogrešan dojam!), onda da tih slučajeva možda ne bi došlo. Dalje i vozač koji poznaje križalište kod Pirovca strelji prije nego prolazi, jer je na tom mjestu veoma živ saobraćaj zaprežnih kola, stoke i pješaka. To mnogi ne mogu znati. I na tom mjestu bilo je sudara, pa i nekoliko smrtnih slučajeva. Nepažnja? Vjerljatno, ali nije samo to. Onako okomito križalište očito je nepravilno.

Mjesto koje se nalazi na stoku na cesti, na konje koji sami prelaze magistralu bez nadzora. Dalje, što zaprežna kola i biciklisti voze noću bez ikakvog svjetla, ne predstavlja nedostatak magistrale, ali znači objektivnu opasnost. Vozači grijese, ali zaista nisu uvijek za sve krivi. Magistrali će svakako, u izvjesnom smislu, biti potreban remont i veća sigurnost.

J. Čelar

NATJEČAJNA KOMISIJA »ELEKTRODALMACIJE«, PODUZEĆA ZA DISTRIBUCIJU ELEKTRIČNE ENERGIJE Split, Radničko šetalište br. 40

raspisuje NATJEČAJ

za popunjene radnog mjeseta

DIREKTORA

pogona »Elektra« Šibenik

UVJETI:

1. fakultet ili visoka škola sa 5 godina radnog staža, ili
2. viša škola sa 7 godina radnog staža, ili
3. srednja škola sa 10 godina radnog staža, ili
4. 10 godina prakse provedene na rukovodećim radnim mjestima u privrednim ili društveno-političkim organizacijama.

Pismene prijave sa dokezima o ispunjavanju uvjeta i opisom dosadašnjeg rada dostaviti na adresu:

»ELEKTRODALMACIJA« Split, Opći odjel, za Natječajnu komisiju, Radničko šetalište br. 40.

Rok natječaja do 2. X 1965. god.

Učesnici u natječaju bit će obaviješteni o rezultatu natječaja do 10. X 1965. god.

SAVJET RADNE ZAJEDNICE OPĆINSKOG SUDA ŠIBENIK

raspisuje NATJEČAJ

za popunjene radnog mjeseta:

1. sudačkog pripravnika

2. daktilografa.

Kandidati treba da ispunjavaju opće uvjete iz čl. 19. st. 2 Osnovnog zakona o radnim odnosima i posebne uvjete: pod 1. završen pravni fakultet

pod 2. završenu osmogodišnju ili potpunu srednju školu sa poloznjim ispitom za daktilografa I-a klase. U obzir dolaze i daktilografi I-b do III klase.

Osobni dohodak po Pravilniku.

Pismene ponude, taksirane sa 50 dinara, sa izvodom iz matične knjige rođenih, liječničkom potvrdom o radnoj sposobnosti i dokumentom o kvalifikaciji dostavljaju se Predsjedništvu Općinskog suda Šibenik.

Rok natječaja 15 dana.

NIRO „ŠTAMPA“ ŠIBENIK

PRIMA SVE VRSTE REKLAMA, OGLASA, NATJEČAJA I MALIH OGLASNIKA,
VRŠI USLUGE ŠTAMPANJA KNJIGA, BROŠURA I TISKANICA,

IZRADUJE SVE VRSTE PEĆATA.

NA SIBENSKOJ RIVIJI

Mali broj domaćih gostiju

Prvih nekoliko dana ovog mjeseca u turističkim mjestima

šibenske općine boravi veoma mali broj domaćih gostiju. Oni su se u većem broju uslijed nepovoljnih vremenskih prilika vratili svojim kućama. Međutim, u objektima hotelskog poduzeće »Rivijera« boravi oveći broj inozemnih turista. Tako su objekti u Šibeniku i Tijesnom ispunjeni gotovo do posljednjeg ležaja,

Druga savezna nogometna liga

Visoka pobjeda i slaba igra

ŠIBENIK - VARTEKS 5:0 (3:0)

U IV kolu nogometnog prvenstva II savezne lige »Šibenik« je visoko porazio varadinski »Varteks« sa 5:0 zgodom Orašnjaka (2), Stanišića (2) i Relića. Vrijeme oblačno, teren pogodan za igru. Gledalaca oko 1200 Sudac Vukasović iz Splita.

»Šibenik«: Sirković, Marenčić, Grgić, Žepina, Miljević, Stošić, Marinić, Relić, Stanišić, Orašnjak, Bakmaz.

»Varteks«: Jurec (Crikvenički), Cesar, Vincek, Miljenković, Rodik, Matković, Poljanec, Levačić, Švarc (Kontrec); Dejanović, Radaković.

Gledaoци su nakon završetka utakmice zadovoljni napustili stadion »Rade Končara«, ne toliko igrom koju su prikazale obe momčadi koliko rezultatom. Jer već odavno domaćini nisu napunili protivničku mrežu golovima koliko ovoga puta protiv veoma slabih Varaždinača. Gotovo svi žgodici postignuti su nakon grubih grešaka goštujuće obrane koja ni jednom nije uspjela osjetiti protunapade domaće ekipe. Prema šansama i premoći u oba poluvremena »Šibenik« je zasluzio da zabilježi bolji omjer. To posebno vrijedi za prvo poluvrijeme, kada je »Šibenik« potpuno nadigradio goste. Inače igra u ejslini nije zadovoljila. Obostrano se dosta grijesilo u dodavanju, veoma neprecizno šutiralo na vrata, a nedostajalo je i potrebne borbenosti i zalaganja. »Varteks« se predstavio kao slaba i neuigrana momčad u kojoj se nitko nije posebno isticao.

Prihv petnaestak minuta na terenu se odvijala ravnopravna igra. Obe ekipe igrale su prilično mlako. Dobijao se utisak kako se ne radi o prvenstvenom susretu i o borbi za bodove. Tek od 14. minute, kada je »Šibenik« poveo sa 1:0 zgoditkom Orašnjaka, igra je postala dinamičnija i napadni domaći sve opasniji. Samo osam minuta kasnije Orašnjak se ponovo upisao u listu strijelaca. Pošto je primio loptu na nekim desetak metara od vratiju, on se oslobođao čak trojice protivničkih igrača i iz dosta teške pozicije pogodio neobranjeni dio mreže — 2:0. Poslije vodstva od 2:0 domaći igraju sve bolje i gosti se uglavnom brane. U 28. minuti rezultat je glasio 3:0. Slijedila je jedna brza kombinacija navalnog reda »Šibenika«. Lopta je pošla od Marinčića do

sadnja i više je ličila na susret zonasā, tako da su gledaoци jedva čekali kraj susreta. Jedina i najzreljija prilika pružila se gostima u 83. minuti. Radaković je s lijeve strane silovito prodrio i kad se približio Širkoviću neočekivano je vrlo loše pucao, tako da je lopta otišla u golaut. Posljednje minute protekle su u nezanimljivoj i obostrano slaboj igri.

Za nedjeljinu pobjedu najzaslužniji su Marenčić i Miljević u obrani, a Orašnjak i Relić u navalnom redu. Mladi Bakmaz je uglavnom zadovoljio i na njega tehničko vodstvo može računati i u slijedećim okršajima. Ovom pobedom »Šibenik« je popravio plasman na tabeli, a naročito goldiferenciju koja je do nedjeljnog susreta bila veoma loša.

Sudac Vukasović nije imao težak zadatak. On ga je, međutim, s uspjehom obavio.

Za vrijeme odmora nastupili su članovi biciklističkog kluba »Šibenik« koji su pred publikom prikazali tzv. američku dohvatalnu trku. Bila je to lijepa egzibiciona trka kakvu u propagiranju biciklističkog sporta treba i dalje njegovati. (JJ)

IZ RAZNIH SPORTOVA

U nedjelju, 19. IX 1965. počinje takmičenje Dalmatinske rukometne regije, u kojoj će se ove godine takmičiti i lanjski prvotigač »Split«. U prvom kolu najzanimljiviji susret je lokalni derbi između »Galeba« i »Metalca«.

* * *

Talentirani vaterpolista »Šibenik« Šiniša Belamarčić postigao je punu afirmaciju, nastupivši za omladinsku repre-

zentaciju Jugoslavije u susretu s omladincima Italije.

* * *

Košarkaši »Šibenika« u okviru priprema za finale prvenstva Hrvatske pobijedili su »Gimnazijalca« sa 88:34. Igrali su Ramljak 20, Bogdan, Juras 19, Gulin 3, Luštica 21, Mrša 8, Škarica 14 i Bukić 2. Ovih dana priprema se priključio i Belamarčić.

Omladinski nogometni reprezentativac Hrvatske Marino Lemešić nastavio je školovanje u Splitu, pa se oprostio od sručnika i prijavio za »Hajduk«. Odlazak Lemešića je gubitak za ekipu Stojana Mileta, a i društva »Gimnazijalac«.

U toku pripreme za formiranje dalmatinske odborjačke regije, Šibenik će dati 2 tima, kao Zadar i Split. Oni će biti sastavljeni od postojećih klubova »Galeb«, »Gimnazijalac« i »Prvić Šepurina«.

* * *

Na finalu prvenstva Hrvatske u košarci, koja se igra u Slavonskoj Požegi, »Šibenik« je svrstan u težu grupu koju sačinjavaju »Trešnjevka« (Zagreb), »Kvarner« (Rijeka), dok se u drugoj grupi takmiče »Pula«, »Karlovac« i BSK (Slavonski Brod).

Najava što iduće sezone neće imati s kim da igraju u Šibenskom podsavezu. Ovog ljeta Betinjani su primili u goste mnoge ekipe sa zadarskog područja i s njima odigravali prijateljske susrete, a zatim odlazili u Iž, Biograd, Filip Jakov i Zadar. Ukoliko iduće sezone situacija ostane ista — PK »Betina« će biti isključivo orijentiran na veze na zadarskim klubovima.

Pored plivanja i vaterpola, plivački klub u okviru svoje djelatnosti ima i ekipu rukometu i stolnog tenisa.

S obzirom da Betina nema ni jednoga sportskog terena, što je velika kočnica razvoja sportske djelatnosti u tome mjestu, susreti u rukometu i nogometu odvijali su se na mjesnoj pijaci u turnusima »non-stop«.

PK »BETINA«

Najveći broj plivača PK »Betina« su studenti, dok su neki čak zaposleni van mjesta. To je jedan od glavnih razloga što je plivački i vaterpolo djelatnost »ljetnog« karaktera, tj. kada su svi članovi na okupu. Tada je život u društvu neprestano mobilna — bilo da se radi o pripremama ili o odigravanju prvenstvenih i prijateljskih susreta. Sezona se zvanično zaključi godišnjom skupštinom, jer studenti nose sa sobom plan rada za iduću godinu gdje izvrše sve pripreme za narednu sezonu.

Ovogodišnja sezona, koja je počela 15. lipnja, bila je prilično uspješna. Pored učestovanja vaterpolo ekipa u Šibenskom podsavezu, te takmičenja u Bettini i nekim mjestima zadarskog područja, odigran je i neznačajni susret u plivanju i vaterpolu. Klub je namjeravao sudjelovati i na ovogodišnjem prvenstvu Hrvatske, ali u nedostatku finansijskih sredstava i drugih teškoća nije došlo do realizacije toga plana.

Jedna od teškoća u radu kluba bila je i u tome što klub nije uspio angažirati jednoga vrsnog trenera. To je svakako i jedan od uzroka neuchestovanja na prvenstvu Hrvatske — odnosno takmičenja za viši razred.

Međutim, članove najviše zabri-

OD SRIJEDE DO SRIJEDE

Od 18. do 24. IX — Varoš — Ulica bratstva i jedinstva.

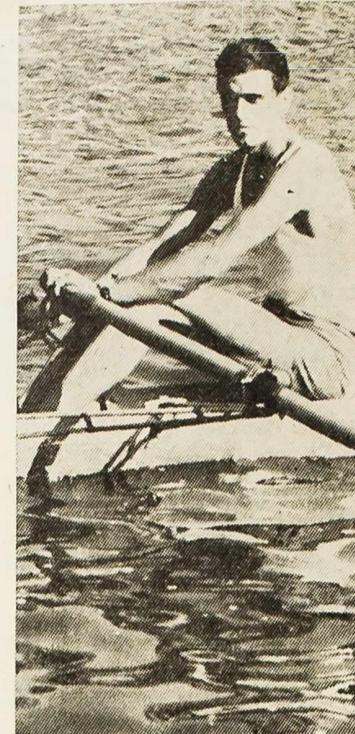
ROĐENI

Alida, Vlatka i Ankice Stolić; Dinko, Ante i Mare Mišura; Deniza, Marka i Vanesa Gučin; Nives, Ive i Jake Jurković; Natali, Milana i Janje Kokić; Ivica, Martina i Mare Salamun; Frane, Ante i Ankice Baćić; Ruža, Ante i Milke Baćić; Dragana, Franje i Zdenko Vranić; Damir, Grge i Mare Žorić; Mandica, Nikole i Kate Žura; Lorendana, Mile i Jake Pulic; Vlado, Petra i Marije

Krasić; Goran, Zore i Veselje Jelović; Miroslav, Živorada Radosavljević i Milenka Dunčić; Petar, Nikole i Mileve Pušić; Željko, Veselina i Antice Matijević; Hajdi, Šime i Sonje Kosor; Boris, Tomislava i Nade Ivanović; Emil, Marka i Antice Kelam; Željko, Tomislava i Ružice Meić; Snježana, Mira, Eraka i Mare Živković; Mira, Paške i Nevenke Grgas-Bego i Alemka, Gašpera i Jozice Markoč.

JVJENCANI

Neven Skroza i Marija Grbelja; Mario Kinkela i Ivana Curavić; Vladimir Goja i Sonja Bizjan; Stipe Lokas i Mira Matić; Živojin Đorđević i Snežana Filipović; Dimitar Trajkovski i Ana Goftovska; Stjepan Emanović i Slavka Sršen; Mato Un-

Razgovor sa skifistom Damirom Trlajon

Veslačka sezona je završena 53. evropskim šampionatom održanom u Džurburgu (Njemačka). Tu je prvenstvo jugoslavenski veslači učestvovali u četiri čamca, među kojima i skifista Damir Trlajon, veslač Šibenike »Krk«. Najveći uspjeh postigao je osmerac i četverac sa kormilarom, osvojivši četvrtu mjesto. Trlajon je bio šesti. Isto mjesto osvojio je i dvojac s kormilarom.

Po povratku sa šampionata razgovarali smo s Trlajonom, koji je prije finalne trke uz Holandenuva važio za jednog od glavnih kandidata za osvajanje titule šampiona u čemu.

— Na pripremama, koje su se prije šampionata održale na Bledu, dosta sam dobio na formi i težini. U tome mi je dosta pomočao i trener Vinko Šupe koji se o svemu brinuo.

Zašto na šampionat nije putovao Šupe?

— Najvjerojatnije da nije putovao zbog toga što cijelu godinu nije radio sa mnoc, a dobrim dijelom razlozi su bili u nedovoljnim deviznim sredstvima.

Cili smo da ste u prednajecanju za nekoliko centimetara izgubili prvo mjesto?

— Tečno je da sam za nekoliko centimetara izgubio prvo mjesto. Tome sam ju najviše kriv, jer sam se za vrijeme trke okreuo i dok sam ponovo uhvatio pravac, Holandan je iskoristio moju grešku. Poslije toke bio sam utučen i n'tko se nije nadao da će sutradan u repesama na težinu.

Kako ste se osjećali kad ste ušli u finale?

— Bojam se radostan, jer sam ulaskom u finale opravdao svoj odlazak na šampionat.

Jeste li imali tremu?

Šta vam je bilo kad ste na startu onako puno zaostali?

— Ne znam ni sam šta mi je bilo. Nešto sam kriv i ja, a nešto i staza. Jer u prvoj stazi je bilo dosta teško veslati zbog toga što ona ima dosta struje. I kasnije u kako više n'šam mogao stići vodeće čamce.

Tko je po vašem mišljenju najbolji skifista?

— Bez sumnje najbolji skifista na ovom šampionatu je trećeplasirani Holandanin i on će na svjetskom šampionatu, koji se održava iduće godine u Bledu, biti glavni favorit.

Koliko ste debili odmora?

— Jedan mjesec. I onda počinje zimski trening, koji će se održavati pod stručnim nadzorom trenera Vinka Šupe, a održavat će se u Šibeniku i Splitu, a neko vrijeme i na Bledu.

SIBENIK — SLASK 5:3

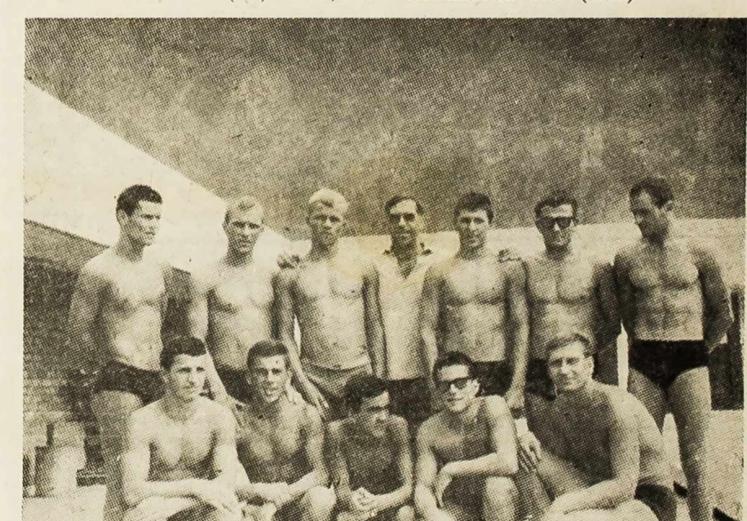
Strijelci: Belamarčić 2, Martinović i Junaković za »Šibenik« a Kenda 2 i Nikita za »Slask«. Utakmicu je sa dosta grešaka vodio Klisović. Gledalaca oko 300.

»Šibenik«: Frančeskin (kao gost), Junaković, Stojnić, Karović, Belamarčić, Martinović, Dean, Baica, Jerković i Bogdanović.

»Slask«: Wosowski, Mindarić, Panelko, Kenda, Nikita, Bičkovski, Dijel, Bačajski i Kominski.

Utakmica je bila dosta slaba. Domaći igrači su poticnjici vrijednost protivnika i igrali su dosta slabo. Što se tiče gostiju, mogli bismo reći da su bolji plivači od domaćih i zaslужili su povoljniji rezultat.

U drugoj vaterpolo utakmici i jedna druga ekipa igrale su nešto bolje. Rezultat je nakon dosta dramatične igre završio neodlučno 3:3. (DK)

„Šibenki list“, redakcija 25-62, „Slobodna Dalmacija“, dopisništvo 28-51

AUTOBUSI:

Za Rijeku i Zadar u 11:00, 18.45, 19.45, 20.30, 21.35, 22.30 i 22.35. (0.10.30 i 20 sati saobraćaj u ljetnoj sezoni).

Za Zadar u 7 i 11 sati.

Za Dubrovnik u 2.45, 5.30, 9.30, 11, 11.30 i 22 sati.

Za Split u 4.15, 8.45, 9.45, 10.35, 11.45, 13, 14.35, 16.35, 19, 20, 21.35, 22.30 i 22.35. (0.10.30 i 20 sati saobraćaj u ljetnoj sezoni).

Za Zagreb — Beograd u 3.40 sati (ljetna sezona).

Za Zagreb u 5 sati (ljetna sezona).

Za Ljubljano u 10.30 i 20 sati (ljetna sezona).

Za Drniš i Knin u 5.15, 12 i 15.15 sati.

Za Benkovac u 15 sati (polazak sa Martinskog).

Za Ervenik u 14.30 sati.

VLAKOVI:

Polažak za Zagreb u 9.52, 19.10 i 22.35 sati, za Beograd u 19.10 sati, za Split u 3.03, 7.08 i 14.40 sati.

BRODOVI:

Za Split u 4.10 sati, za Rijeku u 21.30 sati.

Izdaje i štampa: Novinsko-izdavačko poduzeće »Stampa« Šibenik

Direktor: MIRKO KNEŽEVIC

List uređuje redakcijski kolegij — Glavni i odgovorni urednik — JOSIP GRBELJIN — Uredništvo: Šibenik — Ulica Petra Grubišića 3 — Telefon uredništva 25-62 — Rukopisi se ne vraćaju.

— Mjesečna pretplata za SFRJ 200 dinara, za inozemstvo 400 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.